

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ

Н А К А З

15.07. 2025

м. Дніпро

№ 276 /0/212-25

Про підсумки проведення
І обласного (заочного) етапу
Всеукраїнського конкурсу рукописів
навчальної літератури для закладів
позашкільної освіти у 2025 році

Керуючись наказами департаменту освіти і науки облдержадміністрації від 17.04.2025 № 148/0/212-25 “Про проведення І обласного (заочного) етапу Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для закладів позашкільної освіти у 2025 році”, від 01.06.2025 № 175/0/212-25 “Про затвердження складу експертних комісій І обласного (заочного) етапу Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для закладів позашкільної освіти у 2025 році” (зі змінами), протягом квітня – липня 2025 року проводився І обласний (заочний) конкурс рукописів навчальної літератури для закладів позашкільної освіти.

На підставі підсумкових протоколів експертних комісій з еколого-натуралістичного, військово-патріотичного, науково-технічного, художньо-естетичного та туристсько-краєзнавчого напрямів позашкільної освіти

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити список переможців І обласного (заочного) етапу Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для закладів позашкільної освіти у 2025 році (далі – Конкурс) в двох категоріях “Навчальні програми з позашкільної освіти” та “Навчальна література з позашкільної освіти” за еколого-натуралістичним, військово-патріотичним, науково-технічним, художньо-естетичним та туристсько-краєзнавчим напрямками позашкільної освіти, що додається.

2. Керівникам органів управління у сфері освіти райдержадміністрацій, сільських, селищних та міських рад, комунальних закладів позашкільної освіти

Дніпропетровської обласної ради проаналізувати участь педагогічних працівників закладів позашкільної освіти щодо участі у Конкурсі відповідно до інформаційної довідки про підсумки проведення I обласного (заочного) етапу Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для закладів позашкільної освіти у 2025 році.

3. Координацію роботи щодо виконання цього наказу покласти на завідувача сектору позашкільної освіти та виховної роботи Катерину ФЕДОРЧЕНКО контроль – на заступника директора департаменту – начальника управління дошкільної, позашкільної, загальної середньої освіти Олену ІСАЄВУ.

Директор департаменту освіти
і науки облдержадміністрації

Ольга ЛОЗОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ департамент освіти
і науки об'єдміністрації
від 5.07. 2025 276 /0/212-25

СПИСОК ПЕРЕМОЖЦІВ

І обласного (заочного) етапу Всеукраїнського конкурсу рукописів
навчальної літератури для позашкільних закладів освіти у 2025 році

№ з/п	Учасник конкурсу	Місце роботи автора рукопису	Посада автора рукопису	Професія	Назва рукопису	Місце
КАТЕГОРІЯ "НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ЗА НАПРЯМАМИ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ"						
Військово-напріємничий напрям						
	ТЯПІКІНА Калерія Миколаївна	Комуніальний заклад освіти "Центр "Штурм" Дніпровської міської ради	методист	-	Навчальна програма з позашкільної освіти військово-патріотичного напрямку "Юні оператори БПЛА"	I
	ПОЛЯКОВ Геннадій Михайлович, ТЯПІКІНА Калерія Миколаївна	Комуніальний заклад освіти "Центр "Штурм" Дніпровської міської ради	методист	-	Навчальна програма з позашкільної освіти військово-патріотичного напрямку "Бойове мистецтво "Спас"	II
Науково-технічний напрям						
	ЗУБРИЦЬКА Олена Іванівна	комунальний заклад "Станція юних техніків" Кам'янської міської ради	заступник директора з навчально- виховної роботи, керівник гуртка	"Інженерія"	Навчальна програма з позашкільної освіти "Паперова інженерія "POP – UP"	I

2.	БУСАРГІНА Владислава Володимирівна	Комунальний заклад “Станція юних техніків” Кам’янської міської ради	виконуюча обов’язки директора	“Інженерія”	Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку “PROMPT ENGINEERING	II
3.	КОЛІСНИК Вікторія Олександрівна	Комунальний заклад “Станція юних техніків” Кам’янської міської ради	керівник гуртка	“Кібербезпека”	Навчальна програма з позашкільної освіти “Кібербезпека”	II

Художньо-естетичний напрям

1.	ІВАЩЕНКО Ольга Володимирівна	Комунальний позашкільної освіти заклад “Центр дитячої та юнацької творчості “Журило” Дніпровської міської ради	керівник гуртка	“Образотворче мистецтво”	Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку образотворчого профілю “Рисунок”	I
2.	ГОМІЛКО Ірина Сергіївна	Комунальний заклад “Станція юних техніків” Кам’янської міської ради	керівник гуртка	Образотворче мистецтво	Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку “Живопис. Композиція”	I
3.	ХОЛОПЧЕНКО Олена Святославівна	Комунальний заклад “Станція юних техніків” Кам’янської міської ради	керівник гуртка	Образотворче мистецтво	Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку “Кольорові фантазії”	II
1.	БІЛИЙ Нікіта Денисович	Комунальний заклад “Станція юних техніків” Кам’янської міської ради	керівник гуртка	Лідерство	Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку “Агенти змін”	III

КАТЕГОРІЯ “НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ”

Еколого-натуралістичний напрям

1.	ЗАЙЦЕВА Ірина Олексіївна	Комунальний заклад освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді”, доктор біологічних наук, професор Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара	керівник гуртка	“Квітникарство”	Науково-дослідницька робота з квітникарства у закритому ґрунті за темою “Ріст і розвиток рослин	I
2.	БАСАНСЬКА Владлена Дмитрівна	Комунальний заклад “Міський еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді Марганецької міської ради Дніпропетровської області”	керівник гуртка	“Квітникарство”	“Орхідеї HALAENOPSIS як об’єкт екологічного виховання: методичні підходи та практичний досвід”	I
3.	ДЕРКАЧ Оксана Олександрівна	Комунальний заклад позашкільної освіти “Центр розвитку дітей та молоді “СТАРТУМ” Дніпровської міської ради	заступник директора з навчально-виховної роботи, керівник гуртка “Природнича школа для дошкільнят”	“Квітникарство”	“Сучасне квітникарство в Україні. Урбодизайн міста Дніпро”	II
4.	БУШИНА Світлана Олександрівна	Комунальний заклад позашкільної освіти “Еколого-натуралістичний центр” Павлоградської міської ради	керівник гуртка	“Ландшафтний дизайн”	“Флористична та структурна характеристика альпійської горки”	II
5.	КОРНІЙЧУК Марина Валеріївна	Комунальний заклад “Дитячий екологічний центр” Кам’янської міської ради	керівник гуртка “Квітникарство”	“Квітникарство”	Навчальний наочний посібник “Однорічні декоративні рослини відкритого ґрунту” (на допомогу керівнику гуртка “Квітникарство”)	III

6.	БУРКО Світлана Миколаївна	Комунальний позашкільної освіти “Станція юних Покровського району” Криворізької міської ради	керівник гуртка “Юні флористи”	“Ландшафтний дизайн”	Цикл відеозанять “На допомогу вихованцям гуртка “Юні флористи”, “Фітодизайн”, “Флористика і фітодизайн інтер’єру”, “Квітникарі – аранжувальники”	III
7.	ЦИМБАЛ Таміла Володимирівна	Комунальний позашкільної освіти “Станція юних Покровського району” Криворізької міської ради	керівник гуртка “Ландшафтний дизайн з елементами комп’ютерного проектування”	“Ландшафтний дизайн”	Цикл відео-занять на допомогу вихованцям гуртків “Ландшафтний дизайн з елементами комп’ютерного проектування” та “Квітникарство”	III

Науково-технічний напрям

1.	ШИБКА Ольга Сергіївна ШИБКА Григорій Іванович	Комунальний позашкільної освіти “Центр розвитку дітей та молоді “Стартум” Дніпровської міської ради	керівники гуртка	“Інженерія”	Методичний посібник: освітній STEM-проект “Вільний подих природи”	I
----	--	--	------------------	-------------	---	---

Художньо-естетичний напрям

1.	КОЖУРА Ольга Валентинівна	Комунальний заклад освіти “Центр “Штум” Дніпровської міської ради	керівник гуртка	Образотворче мистецтво	“Художнє виховання дітей засобами образотворчого мистецтва та декоративного малювання на прикладах робіт Марії Приймаченко”	I
2.	ЗАХВАТКІНА Катерина Олексіївна	Комунальний позашкільної освіти “Центр позашкільної освіти” Шахтарської міської ради Першотравенська територіальна громада	керівник зразкового художнього колективу творчого об’єднання “Палітра”	Образотворче мистецтво	“Теорія поколінь та її вплив на формування сучасної творчої особистості вихованця позашкільного закладу”	II

3.	БЕРБЕНЕЦЬ Людмила Михайлівна	Комунальний позашкільної освіти молодіжний центр “ДІДЕР” Дніпровської міської ради	заклад	керівник гуртка	Образотворче мистецтво	“Види і техніки живопису”	III
4.	ДАНОВИЧ Світлана Анатоліївна	Комунальний позашкільної освіти папач дітей та молоді Дніпровської міської ради	заклад	керівник гуртка-методист	Образотворче мистецтво	“Образотворче мистецтво”	III

Завідувач сектору позашкільної освіти та виховної роботи

Катерина ФЕДОРЧЕНКО

Додаток
до наказу департаменту освіти
і науки облдержадміністрації
від 15.07 2025 № 276 /0/212-25

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА

про підсумки проведення I обласного (заочного) етапу Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для закладів позашкільної освіти у 2025 році

З метою вдосконалення змісту позашкільної освіти, забезпечення гуртків, груп, секцій, студій, інших творчих об'єднань закладів позашкільної освіти навчальною літературою за різними напрямками, підтримки творчо працюючих педагогів закладів позашкільної освіти проводився I обласний (заочний) етап Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти (далі – Конкурс).

Керуючись наказом департаменту освіти і науки облдержадміністрації від 01.06.2025 № 175/0/212-25 “Про затвердження складу експертних комісій I обласного (заочного) етапу Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для закладів позашкільної освіти у 2025 році” (зі змінами), були створені експертні комісії за напрямками позашкільної освіти у категоріях “Навчальні програми за напрямками позашкільної освіти” (далі – Навчальні програми) та “Навчальна література з позашкільної освіти” (далі – Навчальна література), а саме:

еколого-натуралістичний (профілі – “Квітникарство”, “Ландшафтний дизайн”);

дослідницько-експериментальний (наукові відділення – “Інформаційні технології”, “Інженерія та матеріалознавство”);

військово-патріотичний;

науково-технічний (профілі – “Робототехніка та безпілотні системи”, “Інженерія”, “Критичне мислення та штучний інтелект”, “Кібербезпека”, “Доповнена та віртуальна реальність” та “Лідерство”);

художньо-естетичний (профілі – “Образотворче мистецтво”, “Лідерство”);

туристсько-краєзнавчий напрям (профіль – туристсько-спортивний/туристсько-краєзнавчий) У зв'язку з тим, що профіль “Лідерство” був у трьох напрямів позашкільної освіти – організаційний комітет Конкурсу запропонував створити загальну експертну комісію, до складу якої ввійшли представники профільних та комплексного закладів позашкільної освіти.

По завершенню роботи експертних комісій голови надали до організаційного комітету Конкурсу протоколи засідань, де було визначено переможців.

За еколого-натуралістичним напрямом позашкільної освіти Конкурс проводився за профілями: “Квітникарство” та “Ландшафтний дизайн”.

На розгляд експертної комісії Конкурсу в поточному році було надано 9 матеріалів від педагогічних працівників закладів позашкільної освіти Марганецької, Павлоградської, Дніпровської, Криворізької міських рад та комунального закладу освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей

та учнівської молоді”, з них: 1 робота у категорії “Навчальні програми” та 8 – “Навчальна література”.

У категорії “Навчальні програми” було подано програму “Тропічний сад на підвіконні” (автор Шишова-Волошина Оксана Ігорівна, керівник гуртка “Юні квітникарі” комунального закладу позашкільної освіти “Станція юних натуралістів Тернівського району” Криворізької міської ради).

Навчальна програма адаптована для вихованців закладів позашкільної, загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти і направлена на всебічне ознайомлення вихованців з екологічними та біологічними особливостями тропічних рослин, їх важливістю у природі та в житті людей, а також на формування екологічної та естетичної культури дітей та молоді, екологічно активної позиції, компетентностей у процесі вивчення рослин, прагнення діяти для збереження довкілля і досягнення цілей сталого розвитку суспільства.

У категорії “Навчальна література” на розгляд експертної комісії було подано 8 робіт.

Експертна комісія відзначила методичну розробку “Науково-дослідницька робота з квітництва у закритому ґрунті за темою “Ріст і розвиток рослин” Зайцевої Ірини Олексіївни, керівника гуртка комунального закладу освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді”. Робота спрямована на використання квітково-декоративних рослин як наочних об’єктів при вивченні окремих розділів біології та формуванні біологічних понять, для проведення дослідницької роботи, здобуття вихованцями поглиблених знань про живі організми, формування практичних умінь та навичок, розвиток естетичного, екологічного і трудового виховання здобувачів освіти.

Змістовним науково-дослідницьким рівнем відзначається робота “Орхідеї PHALAENOPSIS як об’єкт екологічного виховання: методичні підходи та практичний досвід” Басанської Владлени Дмитрівни, керівника комунального закладу “Міський еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді Марганецької міської ради Дніпропетровської області”. У роботі розкрито методичні засади залучення учнів до дослідження орхідей з метою розвитку у них критичного мислення, навичок дослідження, емоційно-ціннісного ставлення до природи. Представлено практичний досвід організації навчально-дослідницької діяльності в гуртках природничого спрямування, що базується на багаторічній роботі автора, яка вважає, що орхідеї є не лише цінним об’єктом флористичних досліджень, але й індикаторами стану екосистем, що відкриває широкі можливості для інтеграції їх вивчення у зміст позашкільної природничої освіти. Оскільки сучасна природнича освіта потребує оновлення змісту та методів із урахуванням екологічних викликів і необхідності формування дослідницької компетентності в учнів, тому дослідження орхідей – родини рослин, що поєднує біологічну складність, естетичну привабливість і вразливість до змін довкілля – є надзвичайно актуальним.

Метою роботи Деркач Оксани Олександрівна, заступника директора з навчально-виховної роботи, керівника гуртка “Природнича школа для дошкільнят” комунального закладу позашкільної освіти “Центр розвитку

дітей та молоді “СТАРТУМ” Дніпровської міської ради, за темою “Сучасне квітникарство в Україні. Урболандшафт міста Дніпро”, є ознайомлення вихованців з останніми дослідженнями та вивченням сучасних тенденцій у квітникарстві та ландшафтному дизайні у місті Дніпро; з аналізом змін у цих сферах та виявленням основних напрямів розвитку в умовах сучасних викликів. У роботі автор показує високий потенціал декоративних рослин для ландшафтного дизайну в Дніпрі, які не лише прикрашають міські простори, але й сприяють створенню атмосфери гармонії та природної краси. Глибоке дослідження даної теми навело автора на висновки, що завдяки правильному догляду, підбору відповідних сортів та місць для висадження, ці декоративні рослини успішно приживаються та розвиваються в умовах міського середовища Дніпра. Проблеми з низькими температурами та пізніми заморозками в зимовий та весняний періоди можна вирішувати за допомогою агротехнічних заходів, таких як захист від морозів і забезпечення хорошого дренажу ґрунту.

Змістовні практичні поради по формуванню альпійської гірки містить робота Бушиної Світлани Олександрівни, керівника гуртка комунального закладу позашкільної освіти “Еколого-натуралістичний центр” Павлоградської міської ради за темою “Флористична та структурна характеристика альпійської гірки”. Оскільки альпійські гірки відрізняються від кам’янистих тим, що їх асортимент включає тільки класичні гірські рослини, вони потребують певного добору та особливого догляду. У кам’янисті гірки, як правило, садять різні за походженням рослини, підбір яких ґрунтується в основному на візуальному сприйнятті. Для широкого використання автор наводить приклади різних альпійських гірок та рослинного асортименту для їх закладення. Дана методична розробка може бути корисною всім, хто любить рослини і має бажання створювати флористичну красу навколо себе.

Таблиця 1

*Активність та результативність
участі територіальних громад та закладів освіти в Конкурсі*

<i>№ з/п</i>	<i>Територіальна громада</i>	<i>Кількість учасників</i>	<i>Кількість переможців</i>
Дніпровський район			
1.	Дніпровська міська територіальна громада	1	1
Кам’янський район			
2.	Кам’янська міська територіальна громада	1	1
Криворізький район			
3.	Криворізька міська територіальна громада	4	2
Нікопольський район			
4.	Марганецька міська територіальна громада	1	1
Павлоградський район			
5.	Павлоградська міська територіальна громада	1	1
Заклади позашкільної освіти Дніпропетровської обласної ради:			
6.	Комунальний заклад освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді”	1	1
Всього		9	7

Науково-дослідницький напрям

За інформацією експертної комісії комунального позашкільного навчального закладу “Мала академія наук учнівської молоді” Дніпропетровської обласної ради” за дослідницько-експериментальним напрямом наукових відділень “Інформаційні технології” та “Інженерія та матеріалознавство” жодної заявки не отримано щодо участі у Конкурсі.

Військово-патріотичний напрям

До експертної комісії відповідного напрямку в категорії “Навчальна література” для участі в Конкурсі матеріалів не надходило.

У категорії “Навчальні програми” експертна комісія розглянула три роботи:

“Навчальна програма з позашкільної освіти військово-патріотичного напрямку Секція бойових мистецтв “Лотос” Дисципліна – “Козацький двобій”, автор – Букреев Ігор Євгенович, керівник гуртка комунального закладу позашкільної освіти “Центр дитячої та юнацької творчості “Крила” Дніпровської міської ради;

“Навчальна програма з позашкільної освіти військово-патріотичного напрямку “Бойове мистецтво “Спас”, автори: Поляков Геннадій Михайлович, заступник директора з навчально-методичної роботи комунального закладу освіти “Центр “Штурм” Дніпровської міської ради, та Тяпкіна Калерія Миколаївна, методист комунального закладу освіти “Центр “Штурм” Дніпровської міської ради;

“Навчальна програма з позашкільної освіти військово-патріотичного напрямку “Юні оператори БПЛА” Тяпкіної Калерії Миколаївни, методист комунального закладу освіти “Центр “Штурм” Дніпровської міської ради.

За підсумком вивчення педагогічного досвіду та ознайомлення зі змістом рукописів члени експертної комісії зауважили, що актуальність навчальної програми Букреева І. Є. розкрита не повністю, не згадано про контекст сьогодення та роль українських бойових мистецтв у формуванні національно-патріотичної свідомості; інноваційність, що її описано у даній програмі, є недостатньою, автор вказав лише індивідуальний підхід та принцип доступності, що і так є одними з головних вимог організації освітнього процесу; у тексті програми наявні граматичні помилки, одруківки та трапляються вживання “русизмів”; не вказано та не актуалізовано зв'язок з навчальними програмами закладів загальної середньої освіти.

Сумісну навчальну програму Полякова Г. М. та Тяпкіної К. М. члени експертної комісії вважають змістовною та інформаційно-наповненою. У програмі чітко вибудована структура: вступ, план, зміст, прогнозований результат, засоби реалізації, етапи, включено історію бойового мистецтва, виховання, тренування, національну духовність і культурну спадщину. Програма поділена на рівні: початковий, основний, вищий, з окремими навчально-тематичними планами. Добре опрацьовані всі види компетентностей – пізнавальні, соціальні, практичні, творчі. Наявна система контролю результатів, включно з нормативами, тестами, аналізом змагань, самооцінкою.

Але бракує прогнозованих результатів щодо забезпечення належного рівня підготовки вихованців до військової служби. Зміст програми не містить системної

інтеграції ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій), хоча це можливо, наприклад, у вигляді навчальних відео, мобільних застосунків, фітнес-трекерів, візуалізацій технік тощо. Козацький напрям та фізична підготовка логічно перетинаються з програмами “Захист України”, фізичної культури, історії України, прямих посилань або інтеграцій у програмі не виявлено. Деякі розділи подано в дуже деталізованому вигляді, що заслуговує на особливу увагу, проте може бути складним для новачка без попереднього досвіду.

Рекомендується розробити окремо методичні рекомендації до програми, які б спростили її практичне використання.

Навчальна програма Тяпкіної К. М. є змістовною та актуальною, розподіл навчального матеріалу відбувається відповідно до вікових особливостей дітей, окремо слід відзначити забезпечення підготовки вихованців до військової служби. Робота виконана з дотриманням всіх норм та правил, з використанням коректної лінгвістики як широкого значення так і вузької спеціалізації. В програмі використано багатий практичний контент, сучасні програмні засоби (Betaflight, INAV, Google Maps, “Кропива” тощо); відслідковується чітка структура та рівнева побудова навчального плану (2 роки), хороший баланс теорії та практики; повноцінний список літератури, використання норм законодавства та сучасних наукових джерел; враховано реалії війни, етичні питання, питання цивільної оборони та **взаємодія** з військовими спеціальностями.

Компетентнісний підхід відображений добре, однак, в окремих розділах не вистачає впровадження особистісно-орієнтованого підходу. Варто додати конкретних прикладів диференціації навчання або індивідуалізації завдань для вихованців. Бажано деталізувати інтеграцію з освітніми напрямками закладів загальної середньої освіти, зокрема “Захист України”, інформатика, фізика, технології. Орієнтовний перелік обладнання описано опосередковано в тексті (симулятори, дрони, окуляри, антени, тощо), але не оформлено як окремий структурований список. У програмі згадано про самооцінювання та рефлексію, однак, бракує системи критеріїв оцінки практичних навичок польотів, знань. Це важливо для уніфікації підходів у різних гуртках.

Рекомендується створити окрему таблицю обладнання з поділом на обов’язкове та бажане.

Експертною комісією рекомендовано програму Тяпкіної К.М. для участі у II етапі Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для закладів позашкільної освіти у категорії “Навчальні програми за напрямками позашкільної освіти”

Науково-технічний напрям

Експертною комісією здійснено аналіз і оцінювання конкурсних матеріалів, представлених учасниками, за такими критеріями: науково-методичний рівень, практична цінність, структурованість, відповідність віковим особливостям вихованців, інноваційність, міждисциплінарність та актуальність змісту.

Членами Експертної комісії визначено переможців конкурсу:

Шибку Григорія Івановича та Шибку Ольгу Сергіївну, керівників гуртків Комунального закладу позашкільної освіти “Центр розвитку дітей та молоді

“Стартум” Дніпровської міської ради, авторів методичного посібника “Освітній STEM-проект “Вільний подих природи” у категорії *“Навчальні програми”*;

Зубрицьку Олену Іванівну, заступника директора з навчально-виховної роботи, керівника гуртка “Творча майстерня” Комунального закладу “Станція юних техніків” Кам’янської міської ради за розробку навчальної програми “Паперова інженерія “Pop-up” у категорії *“Навчальна література”*.”

Незважаючи на певну неповноту викладу матеріалів, автори структуровано подали основний і додатковий навчальний зміст, дотримуючись програмних вимог позашкільної освіти. Члени Експертної комісії відмітили практичну спрямованість змісту конкурсних матеріалів, відповідність віковим особливостям вихованців та інтеграцію з повсякденним життям.

Навчальна програма “Паперова інженерія Pop-up” Зубрицької О.І. вирізняється науковою коректністю, логічною структурою, чіткою послідовністю викладу матеріалу. Ця програма орієнтована на розвиток мейкерських навичок, дослідницької діяльності, креативного та критичного мислення. Практична спрямованість даної роботи дозволяє втілювати проєктні форми навчання в гуртковій роботі. Матеріали адаптовано до вікових особливостей дітей середнього шкільного віку. Програма може бути використана як поглиблений курс з паперопластики.

Методичний посібник “Вільний подих природи” авторів Шибка Г.І. та Шибка О. С. – це сучасна, інтегрована STEM-розробка, що поєднує екологію, фізику, біологію, математику та інженерію. Робота має високу соціальну та освітню значущість, орієнтована на формування екологічної свідомості, технічних навичок, патріотизму. Використання сенсорів та мікроконтролерів Arduino робить проєкт технічно інноваційним. У методичному посібнику висвітлено реальні екологічні проблеми з урахуванням локального контексту. Робота має потенціал для впровадження у широку освітню практику.

За результатами оцінювання конкурсу членами Експертної комісії конкурсні роботи визнано такими, що відповідають вимогам Конкурсу щодо змісту позашкільної освіти мають чітку структуру, дидактичну доцільність і мотиваційну спрямованість; сприяють розвитку компетентностей, творчих і дослідницьких навичок у вихованців.

Конкурсні матеріали рекомендовано для поширення серед педагогів закладів позашкільної освіти області як приклад ефективного впровадження STEM-підходу в навчальну та методичну діяльність.

Художньо-естетичний напрям

До участі в Конкурсі було подано рукописи з закладів позашкільної освіти 4 територіальних громад.

Загалом було представлено 11 робіт за образотворчим профілем і 2 роботи за лідерським профілем у двох категоріях: “Навчальні програми за напрямками позашкільної освіти” та “Навчальна література з позашкільної освіти”.

Роботи оцінювали експертні комісії у складі провідних педагогів, методистів та фахівців у відповідних напрямках. Оцінювання здійснювалося відповідно до визначених критеріїв: актуальність, змістова насиченість, методична доцільність, оформлення та інноваційність.

За результатами роботи комісії визначено 4 переможці, з них тільки роботи 2-х переможців рекомендовано до участі у II (Всеукраїнському) етапі Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти у 2025 році.

Опрацювавши подані матеріали члени експертної комісії дійшли висновків:

категорія *“Навчальні програми”* представлена навчальними програми – *“Кольорові фантазії”* Ірини Гомілко, що є дуже цінною та актуальною розробкою, особливо завдяки її сильній інтеграції художньо-естетичного та національно-патріотичного виховання. Програма має змістовний навчально-тематичний план та чітко сформульовані результати. Однак, вона потребує суворого доопрацювання щодо її форматування, а також певного розширення змісту деяких розділів для забезпечення більшої повноти та деталізації практичних завдань. Після виправлення зазначених недоліків програма матиме високий методичний потенціал.

“Образотворче мистецтво” Катерини Захваткіної є адаптованою програмою з потенціалом, що прагне охопити комплексний розвиток вихованців засобами образотворчого мистецтва. Необхідно вдосконалити структуру та повноту змісту, деталізувати методичне забезпечення, обґрунтувати реалізацію заявлених педагогічних підходів та обов'язково привести оформлення у відповідність до встановлених стандартів. Після суттєвого перегляду програма може стати ефективним інструментом для освітнього процесу.

“Рисунок” та *“Живопис. Композиція”* Ольги Іващенко відповідає сучасним науковим уявленням та педагогічним вимогам. Вона є цілісною, глибоко продуманою та системною, забезпечує високий рівень підготовки здобувачів освіти у сфері рисунка, сприяє формуванню ключових компетентностей та всебічному розвитку особистості. Програма заслуговує на високу оцінку та буде рекомендована до впровадження у закладах позашкільної освіти.

“Колорит” Марії Сапати є цілісною розробкою з цікавою концепцією, що ґрунтується на циклічності природи та художньо-особистісному розвитку. Програма має потенціал, але потребує значного доопрацювання щодо її змісту та форматування. Необхідно деталізувати описи практичних завдань, конкретизувати очікувані результати за рівнями, поглибити методологічне обґрунтування та обов'язково привести оформлення у відповідність до встановлених стандартів. Після суттєвого перегляду програма може стати ефективним інструментом для освітнього процесу.

“Образотворче мистецтво” Анастасії Сафронової в цілому відповідає сучасним науковим уявленням та педагогічним вимогам до навчальних програм. Вона має чітку структуру, охоплює всі ключові аспекти образотворчого мистецтва та спрямована на формування важливих компетентностей. Однак, програма потребує істотного доопрацювання щодо її форматування та деталізації змісту у деяких розділах, а також конкретизації очікуваних результатів за рівнями.

“Петриківські барви” Ірини Гомілко є цінною та актуальною розробкою для позашкільної освіти, особливо завдяки її сильній інтеграції національно-патріотичного виховання через унікальне українське мистецтво Петриківського

розпису. Програма має змістовний навчально-тематичний план та чітко сформульовані результати. Однак, вона потребує суворого доопрацювання щодо її форматування, а також певного розширення змісту та методологічного обґрунтування для забезпечення більшої повноти та професійності. Після виправлення зазначених недоліків програма матиме високий методичний потенціал.

категорія “Навчальна література”: навчальний посібник “Види і техніки живопису” Людмили Бербенець відповідає сучасним науковим уявленням та педагогічним вимогам до навчальної літератури для закладів позашкільної освіти. Він є високоякісним, науково коректним та практично орієнтованим виданням, що ефективно сприяє розвитку художньо-творчої компетентності, самореалізації та загальної культури вихованців. Посібник заслуговує на високу оцінку та може бути рекомендований до використання у навчально-виховному процесі закладів позашкільної освіти, але після доопрацювання певних критеріїв.

Навчально-наочний посібник “Формування художньо-творчої компетентності дітей засобами змішаної техніки малювання (олійна пастель та фарби)” Світлани Данович, відповідає сучасним науковим уявленням та педагогічним вимогам до навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів. Посібник є надзвичайно цінним, практично орієнтованим та інноваційним виданням, що враховує сучасні виклики освітнього процесу, включаючи умови воєнного стану. Він може бути рекомендований до затвердження та широкого впровадження у художньо-естетичній позашкільній освіті, але після доопрацювання певних критеріїв.

Методична розробка Катерини Захваткіної “Теорія Поколінь Та Її Вплив На Формування Сучасної Творчої Особистості Вихованця Позашкільного Закладу” є цінним та своєчасним внеском у розуміння та оптимізацію педагогічної взаємодії з сучасними поколіннями дітей у позашкільлі. Робота відрізняється науковою обґрунтованістю, практичною спрямованістю та чіткою структурою. Її матеріали можуть бути ефективно використані педагогами для розвитку креативного мислення та соціалізації вихованців. Але посібник потребує доопрацювання певних критеріїв.

Навчально-методичний посібник Ольги Кожури “Художнє виховання дітей засобами образотворчого мистецтва та декоративного малювання на прикладах робіт Марії Приймаченко” є винятково цінним та актуальним методичним виданням. Робота має високу наукову коректність, сильну практичну спрямованість та глибокий українознавчий компонент. Вона ефективно використовує творчість видатної української художниці для всебічного розвитку особистості та формування національної самосвідомості. Посібник заслуговує на високу оцінку та може бути рекомендований до широкого впровадження у позашкільній освіті після доопрацювання певних критеріїв.

Узагальнюючи інформацію експертних комісій з різних напрямів позашкільної освіти, з'ясовано, що найбільш активними учасниками Конкурсу є представники закладів позашкільної освіти Дніпровської, Кам'янської, Криворізької міських рад. Участь та результативність педагогічних працівників закладів позашкільної освіти області представлено у таблиці 2

Аналіз

участі педагогічних працівників закладів позашкільної освіти
у I (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури
для закладів позашкільної освіти у 2025 році
(категорії “Навчальні програми за напрямками позашкільної освіти”,
“Навчальна література з позашкільної освіти”)

№ з/п	Територіальна громада	Загальна кількість	
		учасників	переможців
Дніпровський район			
1.	Дніпровська міська територіальна громада	10	8
Кам'янський район			
2.	Вільногірська міська територіальна громада	1	
3.	Кам'янська міська територіальна громада	10	7
Криворізький район			
4.	Криворізька міська територіальна громада	6	2
Нікопольський район			
5.	Марганецька міська територіальна громада	1	1
Павлоградський район			
6.	Павлоградська міська територіальна громада	1	1
Синельниківський район			
7.	Шахтарська міська територіальна громада	2	1
Заклади позашкільної освіти Дніпропетровської обласної ради:			
8.	Комунальний заклад освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді”	1	1
Всього		32	21

Методичну роботу та організацію масових заходів за напрямками позашкільної освіти в області здійснюють п'ять закладів позашкільної освіти Дніпропетровської обласної ради, що знаходяться в оперативному керуванні департаменту освіти і науки облдержадміністрації. Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 27.02.2025 № 378 “Про проведення Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти у 2025 році” в цьому році було визначено шість напрямів позашкільної роботи. Але, на жаль, тільки один фахівець закладів позашкільної освіти Дніпропетровської обласної ради взяв участь у Конкурсі – керівник гуртка Комунального закладу освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді”, де посів призове місце. Сподіваємось, що на всеукраїнському етапі робота також отримує високі бали.

До 10 липня 2025 року працювали експертні комісії за еколого-натуралістичним, науково-технічним, військово-патріотичним, туристсько-краєзнавчим та художньо-естетичними напрямками позашкільної освіти.

Після опрацювання звітних матеріалів, наданих експертними комісіями за напрямками позашкільної освіти, виявлено порушення Положення про Всеукраїнський конкурс рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти

і науки України від 09.09.2014 за № 1008, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.09.2014 за № 1166/25943 (далі – Положення), а саме:

у розділі “IV. Критерії оцінювання та оформлення рукописів” експертної комісією науково-технічного напрямку чітко не визначені оціночні бали за критеріями, відсутні в протоколі граничні бали, що відповідають I, II або III місцям;

експертною комісією художньо-естетичного напрямку також не визначені в протоколі граничні бали, що відповідають I, II або III місцям та виникла незрозуміла ситуація, коли рукопис учасника, що отримав найбільшу кількість балів, не рекомендована до участі у всеукраїнському етапі.

Відповідно до пункту 4 розділу “VI. Експертні комісії Конкурсу” “До складу експертних комісій Конкурсу не можуть входити учасники Конкурсу. У разі подання на Конкурс власного рукопису член експертної комісії має зробити про це заяву і скласти повноваження”. Стоянова Д.С., голова експертної комісії художньо-естетичного напрямку, подала на розгляд комісії свою методичну наробку “Динаміка трансформації учнівського самоврядування в умовах діджиталізації: вектори розвитку та кейси успішної практики в освітніх екосистемах” за профілем “Лідерство” в категорії “Навчальна література”, не склавши свої повноваження. Прикро, що ні жоден член експертної комісії цього напрямку, ні директор комунального позашкільного навчального закладу “Дніпропетровського обласного дитячо-юнацького кіноцентру “Веснянка” Дніпропетровської обласної ради” Кучма О.І., член організаційного комітету Конкурсу, не звернули на цей факт увагу. Враховуючи зазначене вище, рішення експертної комісії в категорії “Навчальна література” не може бути дійсним.

За наданою інформацією щодо підсумків проведення Конкурсу за зазначеними вище напрямками у категоріях “Навчальні програми” та “Навчальна література” необхідно відмітити якісну подачу матеріалів експертною комісією еколого-натуралістичного напрямку.

З метою недопущення порушень вимог Положення, зазначених вище, та якісної роботи експертних комісій департамент освіти і науки облдержадміністрації наполягає на доскональному опрацюванні Положення директорами закладів позашкільної освіти Дніпропетровської обласної ради та новоствореним у 2025/2026 навчальному році експертним комісіям за напрямками позашкільної освіти.

Завідувач сектору
позашкільної освіти
та виховної роботи

Катерина ФЕДОРЧЕНКО